

Sygn. akt I Ns 577/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Przysusze, I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Owczarek

Protokolant: Małgorzata Wojda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 grudnia 2016 roku w P.

sprawy z wniosku E. G. (1)

z udziałem: T. W., J. W., E. W.

o uchylenie postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. orzec, że wnioskodawczyni oraz uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 577/16

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 28 grudnia 2016 roku

Wnioskodawczyni E. G. (1) wnioskiem złożonym w dniu (...) roku (data prezentaty Sądu) wniosła o uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze wydanego w dniu (...) roku w sprawie sygn. akt I Ns 274/92, którego przedmiotem było stwierdzenie nabycia praw do spadku po M. W. i H. W. (1), gdyż w dniu (...) roku w sprawie o sygn. akt I Ns 557/09, ten sam Sąd wydał kolejne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po tych samych osobach, które to orzeczenie odpowiada rzeczywistemu stanowi prawnemu obowiązującemu w dniu otwarcia spadku. Wnioskodawczyni w uzasadnieniu wskazała, że postanowienie Sądu z dnia (...) roku nie uwzględnia jako spadkobierczyni córki M. W., tj. H. W. (2), która żyła w dacie otwarcia spadku, zaś postanowienie Sądu z dnia (...) roku ten fakt już uwzględnia.

Uczestnik postępowania T. W. przyłączył się do wniosku. Pozostali uczestnicy nie zajęli stanowiska w sprawie.

Na rozprawie w dniu (...) roku E. G. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika popierała wniosek, wskazując jako podstawę prawną złożonego wniosku art. 679 k.p.c.

Okoliczności bezsporne:

W dniu (...) roku zmarł M. W., a w dniu (...) roku zmarła jego żona H. W. (1). Zmarli pozostawili wspólne dzieci, tj. T. W. i H. W. (2), która zmarła (...) roku. Ponadto M. W. z pierwszego związku małżeńskiego zawartego z W. W. posiadał dwóch synów, tj. J. W. i E. W.. H. W. (1) była tylko raz zamężna z M. W..

Sąd Rejonowy w Przysusze postanowieniem wydanym w dniu (...) roku w sprawie o sygn. akt I Ns 274/92 w punkcie I sentencji stwierdził, że spadek po M. W. s. J. nabyli: żona H. W. (1) oraz synowie E. W., J. W. i T. W. po 1/4 części każde z nich, natomiast w punkcie II sentencji stwierdził, że spadek po H. W. (1) nabył w całości syn T. W..

Sąd Rejonowy w Przysusze postanowieniem wydanym w dniu (...) roku w sprawie o sygn. akt I Ns 557/09 w punkcie I sentencji stwierdził, że spadek po M. W. s. J. nabyli: żona H. W. (1) w ¼ części oraz dzieci- E. W., J. W., T. W. i H. W. (2) po 3/16 części każde z nich, z tym że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyli żona H. W. (1) w ¼ części oraz dzieci E. W., J. W., T. W. i H. W. (2) po 3/16 części każde z nich, natomiast w punkcie II sentencji stwierdził, że spadek po H. W. (1) nabył w całości syn T. W., z tym że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabył w całości syn T. W..

Powyższe okoliczności były bezsporne między uczestnikami postępowania, a ponadto znajdowały swoje potwierdzenie w dołączonych aktach spraw Sądu Rejonowego w Przysusze o sygn. I Ns 274/92 i I Ns 557/09.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek E. G. (1) jako bezpodstawny należało oddalić w całości.

Wnioskodawczyni w niniejszej sprawie dochodziła uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze wydanego w dniu (...) roku w sprawie o sygn. akt I Ns 274/92 jako niezgodnego z rzeczywistym stanem prawnym, argumentując że w obrocie prawnym funkcjonuje późniejsze prawidłowe już postanowienie, wydane przez Sąd Rejonowy w Przysusze w dniu (...) roku w sprawie o sygn. akt I Ns 557/09. E. G. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wskazała, że podstawę jej wniosku stanowi przepis art. 679 k.p.c.

Na samym wstępie wskazać należy, że w myśl art. 65 §1 k.c., którego zastosowanie należy odnieść również do treści pism procesowych, oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W tej kwestii wypowiedział się m.in. Sąd Najwyższy

w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2015 roku w sprawie IV CZ 105/14 (Legalis nr 1180604), który stwierdził, że jeżeli istnieją wątpliwości co do rzeczywistych intencji autora pisma, Sąd powinien poddać je wykładni zgodnie z dyrektywami właściwymi dla tłumaczenia oświadczeń woli (art. 65 KC) albo usunąć te wątpliwości przez wezwanie strony do ich wyjaśnienia.

Sąd zważył w niniejszej sprawie, że treść złożonego przez wnioskodawczynię wniosku jednoznacznie wskazuje, że domaga się ona uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia (...) roku wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 274/92, gdyż w postanowieniu tym krąg spadkobierców po zmarłym M. W. został ustalony nieprawidłowo. Ponadto powyższe żądanie zostało doprecyzowane przez profesjonalnego pełnomocnika wnioskodawczyni - od którego z uwagi na posiadane kwalifikacje należy wymagać większej staranności - który jednoznacznie na rozprawie w dniu (...) roku wskazał, że domaga się uchylenia postanowienia z dnia (...) roku na podstawie art. 679 k.p.c., ponieważ jest ono nieprawidłowe.

W ocenie Sądu artykuł 679 k.p.c. nie jest podstawą uchylenia jednego z wielu postanowień stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy (por. też uchwałę SN z dnia 16 grudnia 1983 r., III CZP 65/83, OSNCP 1984, nr 7, poz. 111). Tym bardziej nie daje osobie występującej z takim wnioskiem do dokonywania wyboru którego z istniejących postanowień chce uchylenia. W razie wykrycia prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy, wydanego w warunkach powagi rzeczy osądzonej lub litispendencji, wznowienie następuje na zasadach ogólnych (art. 524 k.p.c. w zw. z art. 399 i n. k.p.c.). Uczestnik postępowania zakończony postanowieniem, które uprawomocniło się później, może zatem żądać jego wznowienia na podstawie art. 403 §2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c., a zainteresowany, który nie był uczestnikiem tego postępowania, może wnieść skargę o wznowienie na podstawie art. 524 §2 k.p.c., jeżeli zaskarżone postanowienie narusza jego prawa. Rozpoznając tę skargę, sąd musi jednak uwzględnić prawomocność materialną (art. 365 §1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. w zw. z art. 412 §1, art. 406 i art. 13 §2 k.p.c.) wydanego wcześniej postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy. Stanowisko to potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 10 lipca 2012 roku, sygn. akt III CZP 81/11 (OSNC 2013, nr 1, poz. 1), której nadał moc zasady prawnej, stwierdzając, że art. 679 k.p.c. nie stanowi podstawy uchylenia kolejnego prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy, a

istnienie dwóch lub więcej prawomocnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy uzasadnia wznowienie postępowania na podstawie art. 403 §2 w zw. z art. 13 §2 lub art. 524 §2 k.p.c.

Nadto umieszczenie art. 679 k.p.c. w oddziale dotyczącym stwierdzenia nabycia spadku i treść §3 tego artykułu, pozwalają przyjąć, że postanowienie oparte na art. 679 k.p.c. jest w ścisłym tego słowa znaczeniu orzeczeniem o stwierdzeniu nabycia spadku, stąd też mają do niego zastosowanie reguły postępowania określone w art. 669-677 k.p.c.. Oznacza to, że nie jest dopuszczalne wydanie na podstawie art. 679 k.p.c. postanowienia uchylającego prawomocne postanowienie o nabyciu spadku, skoro w art. 677 k.p.c. zawarto wymaganie, ażeby sąd określał osoby uprawnione do dziedziczenia, niezależnie od tego, kogo jako spadkobiercę wskazano we wniosku. Gdyby art. 679 k.p.c. upoważniał sąd do uchylania wadliwych postanowień, musiałby taką możliwość wyraźnie przewidywać jako wyjątek od ogólnej zasady przewidzianej w art. 677 k.p.c., dotyczącej wszystkich postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku, a przecież z art. 679 § 3 k.p.c. wyraźnie wynika, że w każdym wypadku, tj. zarówno wówczas, gdy osoba wskazana w wadliwym orzeczeniu w ogóle nie jest spadkobiercą, jak i wówczas, gdy jej udział jest inny od określonego, sąd zmienia postanowienie i orzeka zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Z tego względu zawarta

w art. 679 §1 k.p.c. wzmianka dotycząca postępowania o uchylenie stwierdzenia nabycia spadku, którą jednak pominięto następnie w przepisie §3 określającym treść orzeczenia kończącego omawiane postępowanie, nie wystarcza do przyjęcia, że na podstawie art. 679 k.p.c. sąd może uchylić wadliwe orzeczenie. W trybie art. 679 k.p.c. z reguły dokonuje się zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, wyłącznie uchylenie zaś takiego postanowienia ma miejsce raczej wyjątkowo, np. w razie stwierdzenia spadku po osobie żyjącej na podstawie fałszywego aktu zgonu. (tak: Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 367–729, red. prof. dr hab. A. M., prof. dr hab. K. P., Rok wydania: 2016, Wydawnictwo: C.H. B., wydanie: 7). Dodatkowo można zwrócić też uwagę, że żaden z przepisów dotyczących postępowania

o stwierdzenie nabycie spadku nie przewiduje możliwości uchylenia jednego z dwóch prawomocnych postanowień stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy, i to niezależnie od treści tych postanowień, co oznacza, że „skasowanie” jednego z nich jest możliwe tylko w postępowaniu nadzwyczajnym wszczętym na podstawie art. 403 §2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu wnioszek E. G. (1) nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż wyeliminowanie z obrotu prawnego jednego z dwóch istniejących postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po M. W. i H. W. (1), jest możliwe wyłącznie poprzez wznowienie postępowania w sprawie zakończonej później wydanym postanowieniem w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po tych osobach, a więc w sprawie o sygn. akt I Ns 557/09.

Ponadto zważyć tu należy, że uwzględnienie wniosku wnioskodawczyni skutkowałoby naruszeniem zasady powagi rzeczy osądzonej wyrażonej w art. 366 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c., gdyż prowadziłoby do uchylenia postanowienia wydanego wcześniej, a pozostawienia w obrocie prawnym postanowienia wydanego później. Sąd rozpoznając złożoną w trybie art. 403 §2 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. skargę o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, mając na uwadze ww. zasadę, bez względu na to, że późniejsze postanowienie jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, uchyla to postanowienie likwidując tym samym patologiczny charakter sytuacji, w której istnieją dwa prawomocne postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy. Wskazać należy, że dopiero po wyeliminowaniu z obrotu prawnego późniejszego z postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku wnioskodawczyni może na podstawie art. 679 k.p.c. dochodzić zmiany pierwszego prawomocnego postanowienia poprzez stwierdzenie nabycia spadku zgodnie z rzeczywistym stanem faktycznym i prawnym.

Z tych też względów Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 §1 k.p.c. nie znajdując podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w tym przepisie.

Z/

Odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni – r. pr. E. G. (2).

Dnia 23 stycznia 2017 roku.